

Kulturåret 2024

Kulturåret 2024 sjöd av stark aktivitet och kreativt samarbete såväl inom enhetens basverksamhet som inom dess projektverksamhet. KulturÖsterbotten åtnjuter ett gott rykte som en seriös och pålitlig kulturaktör och blir därför ofta kontaktad för olika kultursatsningar och samarbetsprojekt, såväl av inhemska som av utländska aktörer.

KulturÖsterbotten har vitt förgrenade samarbetsnätverk både i hemlandet och utomlands, vilket avspeglar sig tydligt i verksamheten. Det nordiska inslaget är särskilt starkt. KulturÖsterbotten samarbetar sedan länge med ett flertal aktörer i Sverige och Norge samt på Åland.

Projektverksamheten vid KulturÖsterbotten

Projektverksamheten löpte vidare med starka insatser under året. Satsningarna finansierades främst med externa medel från fonder och stiftelser samt EU-program. Understöden och bidragen uppgick år 2024 till ett totalbelopp på knappt 315 000 euro.

Två nya Leader-projekt inleddes:

●●● **ELDSJÄLAR OCH ENTREPRENÖRER** lyfter fram åtta historiska gestalter som verkat i och för Österbotten, de äldsta under 1500-talet, de senaste under 1900-talet. Gestalterna levandegörs med hjälp av förstärkt verklighet (*augmented reality*, AR). Via QR-koder i en kostnadsfri mobilapplikation kan AR-gestalterna aktiveras på de platser där de i verkligheten levtt och verkat. Ett materialpaket för webben ska också produceras.

Projektmaterialen riktar sig främst till skolelever och turistguider men kan användas fritt. Projektet genomförs i samarbete med yrkeshögskolan Novia.

●●● **KULTURARV I UTVECKLING** syftar till att utveckla tjänster och service kring den öst-erbottniska pilgrimsvandringsleden *St Olav Ostrobothnia*. Basservicen vid pilgrimsvandringsleden har kartlagts inom tidigare projekt och år 2024 fick leden status som officiell Sankt Olavsled. KulturÖsterbotten är involverat bland annat i fortbildningen av turistguider och kulturvärdar och i produktionen av korta "sägenpoddar" som lyfter fram lokala berättelser från trakter pilgrimsvandrarna passerar. I maj 2024 ordnade projektet i Vasa ett pilgrimsseminarium, som lockade 85 deltagare.

Projektägare är samkommunen Kvarnen i Kronoby. Även Business Kristinestad deltar i genomförandet av projektet. Ett stort antal aktörer från kommun, kyrka och tredje sektorn är på olika sätt involverade i projektet.

Två stora Interreg-projekt fortsatte sin verksamhet:

●●● **BOTHNIA BUSINESS HERITAGE** samlar ett brett nätverk av aktörer i Finland och Sverige. Målet är att skapa kontaktnät och samarbetsmöjligheter mellan industriverksamheter och kulturarsaktörer på bägge sidor om Bottenviken. En workshopsprocess utveck-

las, där kulturarvsaktörer lär sig skapa och erbjuda tjänster enligt företagens önskemål. Inom projektet inrättas även ett transnationellt nätverk för kulturarvsaktörer inom industriell och maritim historia. Nätverket – **BOTHNIA BUSINESS HERITAGE NETWORK** – ska bli ett forum för erfarenhetsutbyte och fortbildning inom produktutveckling och marknadsföring. Under året ordnades bland annat nätverksträffar och online-möten samt rundabordssamtal mellan aktörer. BBH Network hade vid årets början 82 deltagare, medan antalet vid årets slut var uppe i 103 deltagare.

●●● **ICH NORTH – PASSING ON OUR MUSICAL HERITAGE** syftar till att stärka det musikaliska kulturarvet i norra Norden i ett stort nätverk med aktörer från Finland, Sverige och Norge. KulturÖsterbotten utarbetar inom projektet utbildningsmaterial och planerar fortbildning för folkmusikledare. Projektet ska även skapa webbpresentationer av folkmusikutövare och deras musikaliska traditioner, öka musikens synlighet och stärka nätverken samt skapa en öppen och internetbaserad högskolekurs om folkmusiktraditioner i norra Norden. Projektet medverkade under året bland annat med information och presentationer på ett flertal kongresser och möten samt ordnade välbesökta och uppskattade webbseminarier och online-verkstäder.

Skapa-projektet **KULTURUM – FORUM FÖR KONSTUNDERVISNING** fortsatte under året. Projektet syftar till att förbättra strukturerna för den grundläggande konstundervisningen på svenska. Inom projektet skapas ett forum för diskussion, utveckling av och erfarenhetsutbyte inom konstundervisningen på svenska i Finland. De finlandssvenska konstundervisningsdagarna, som ordnades 19–20 september i Jakobstad, lockade 104 deltagare från hela Svenskfinland. Projektet drivs av Sydkustens landskapsförbund tillsammans med KulturÖsterbotten, som har fokus på den grundläggande konstundervisningen i Österbotten.

Projektet **KULTUR TILLSAMMANS MED EN ERFARENHETSEXPERT** avslutades. Projektet hade som mål att utveckla frivilligverksamheten med bl.a. samarbetsmodeller för tredje sektorns aktörer och kommunerna och resulterade bland annat i en handbok för kulturkompisverksamhet. Projektet genomfördes i samarbete mellan Österbottens förbund, Malax och Korsholms kommuner, Vasa stad och staden Jakobstad.

Samarbetsdiskussioner kring nya projektsatsningar pågår som bäst med Berättarnätet Kronoberg i Sverige och stiftelsen Hilmar Alexandersen i Norge. Nytt projektsamarbete diskuteras även med Region Västernorrland i Sverige. Diskussioner har förts med åländska och baltiska aktörer om projekt kring skärgårdskultur.

► **LÄS MERA:** www.kulturosterbotten.fi/vara-projekt

Samverkan med medlemskommunerna

KulturÖsterbotten betraktar de kulturansvariga tjänstemännen i sina fjorton medlemskommuner som sina närmaste samarbetsparter och kunder och lägger därför stor vikt vid ett smidigt samarbete och en kontinuerlig dialog.

Tillsammans med Österbottens förbund ordnade KulturÖsterbotten i maj 2024 en träff för kommunernas kulturarbetare vid Golkas gård i Vasa. Sammanlagt 23 personer deltog i sammankomsten. I juni träffades kulturektionen vid SÖFUK och den finskspråkiga kulturnämnden vid Österbottens förbund med 26 ledamöter samt personal på plats.

De projekt som KulturÖsterbotten driver i egen regi och deltar i har besökt kommunerna och olika samarbetsparter inom ramen för sin verksamhet.

Kulturektionens projektbidrag: 45 mottagare

Kulturektionens projektbidrag för år 2024 utlystes vid årsskiftet i tidningsannonser och på KulturÖsterbottens hemsida och sociala medier. Ansökningstiden pågick till 31 januari.

Inom utsatt tid inkom 87 ansökningar. De fördelades över de tre prioriteringarna i det regionala kulturprogrammet enligt följande:

- Tillgänglighet till kultur: 35 ansökningar
- Stöd för barn- och ungdomskultur: 26 ansökningar
- Stimulans av en kreativ atmosfär: 26 ansökningar

Det ansökta beloppet uppgick till totalt 427 680 euro, medan kultursektionen förfogade över ett anslag på 65 000 euro. I anslaget ingick de stöd som betalas ut på basis av särskilda avtal med Barnkulturnätverket BARK och Regionala danscentret i Österbotten.

Kultursektionen beslutade på sitt möte i mars att bevilja projektbidrag enligt följande:

- Tillgänglighet till kultur: 13 projektsatsningar
- Stöd för barn- och ungdomskultur: 20 projektsatsningar
- Stimulans av en kreativ atmosfär: 12 projektsatsningar

Det var alltså 45 projektsatsningar som beviljades understöd. Det beviljade projektbidragsbeloppet uppgick till totalt 50 800 euro.

►► **LÄS MERA:** www.kulturosterbotten.fi/projektbidrag

Evenemangskalendern “Det händer i Österbotten”

Evenemangskalendern **DET HÄNDER I ÖSTERBOTTEN**, som drivs i samarbete med Österbottens förbund, Visit Vaasa och Vasaregionens Utveckling Ab VASEK, marknadsför evenemang i hela Österbotten och används flitigt av såväl evenemangsarrangörer som publik. I slutet av år 2024 hade evenemangskalendern 1610 registrerade evenemangsarrangörer, vilket är 250 fler än året innan. Antalet publicerade evenemang uppgick under året till 2407, vilket är en ökning på 13 procent jämfört med året innan.

Det gjordes under året ca 158 000 besök på evenemangskalendern. Antalet sidvisningar uppgick till ca 1,6 miljoner, av vilka ca 273 000 sidvisningar var unika. Antalet besök och sidvisningar ökade avsevärt jämfört med året innan.

Evenemangskalendern är gratis för alla, såväl evenemangsarrangörer som publik. Den är även helt annonsfri. Kalendern är tekniskt sammankopplad med bland annat Vasaregionens evenemangskalender samt med ett antal andra region- och kommunika-

lendor. Kalenderns evenemangsdata används därtill för evenemangssammanställningar i bland annat HSS-Medias säsongsbilagor.

►► **TITTA IN:** <http://events.osterbotten.fi>

Svenska veckan – i Vasa & Korsholm samt i Karleby och Sydösterbotten

Svenska veckan, det största kulturevenemanget i Svenskfinland, firas i Österbotten på tre orter: Vasa & Korsholm samt Karleby och Sydösterbotten. På alla tre Svenska veckan-orter koordineras programsatsningarna av KulturÖsterbotten och dess två Luckan-enheter.

Bara i Vasa & Korsholm ordnades under Svenska veckan 2024 sammanlagt 17 evenemang med totalt 1173 deltagare. KulturÖsterbotten var aktiv medarrangör i två av evenemangen. Luckan i Karleby ordnade sex evenemang, medan Luckan i Sydösterbotten bjöd på fyra evenemang under Svenska veckan.

Svenska veckan planerades och genomfördes på alla tre österbottniska Svenska veckan-orter i samarbete med ett stort aktörsnätverk på orten. De allra flesta programslag var avgiftsfria för publiken. Svenska veckan koordineras på nationell nivå av Folktinget.

Arkeologiska utgrävningar vid Korsholms vallar

De arkeologiska utgrävningarna vid Korsholms vallar, som inleddes år 2022, fortsatte år 2024 med exceptionella fynd. Under höstens utgrävningar hittades bland annat stora mängder djurben, keramik, glas och även ett eldstål av medeltida typ samt mynt från 1400-talet, tygfragment med instucken knappål, tärning av ben och en pilspets till armborst av medeltida typ. En markradarscanning gjordes på området, och den avslöjade flertalet strukturer som ligger dolda i marken.

I utgrävningarna deltog 35 studerande från Vasa gymnasium och från finskspråkiga Vaasan lyseon lukio. Arbetet leddes av arkeologen **Jan Fast** och hans team.

►► **LÄS MERA:** www.kulturosterbotten.fi/vara-projekt/arkeologi-foer-skolelever

Luckan i Karleby och Luckan i Sydösterbotten

Verksamhetsåret vid de två österbottniska Luckan-enheterna – Luckan i Karleby och Luckan i Sydösterbotten – var lika livligt som alltid. Luckan i Karleby ordnade 31 kulturrevenemang med totalt 2536 deltagare av vilka 1863 var barn. Språkcaféet vid Luckan i Karleby visade sig vara ett lyckat koncept med månatliga träffar på lätt svenska, öppna för alla. Under Svenska veckan ordnades sex evenemang. Luckan i Karleby har under årens lopp utvecklats till ett synnerligen viktigt center för svenskheten i Karlebytrakten.

Luckan i Sydösterbotten med bas i Kristinestad ordnade 18 evenemang med totalt 1700 deltagare av vilka 1344 var barn. Luckan medverkade därtill som samarbetspart i många stora evenemang i regionen, bl.a. LaFolk-festivalen och Cittaslow-veckan. Under Svenska veckan ordnades fyra evenemang.

►► **LÄS MERA:** www.kulturosterbotten.fi/topbarlaenk2

Gästkonstnårsresidenset Ateljé Stundars

Gästkonstnårsresidenset Ateljé Stundars, som drivs i nära samarbete med Stundars museum, lockar lovande bildkonstnärer från alla delar av världen, år efter år. Residenset gästades år 2024 av **Tianyu Chen** (Kina / Nederländerna), konstnårsduo Osoto Lab dvs. **Takatoku Nishi & Yumeo Nakayama** (Japan) samt **Xiayi Su** (Kina / Storbritannien). Gästkonstnärerna levererade bland annat Artist Talks samt ordnade mindre utställningar, konstverkstäder och dylikt.

Open Call för residensvistelse år 2025, med ansökningsdeadline 31.5.2024, hämtade in totalt 39 ansökningar. För 2025 utlystes inom det öppna ansökningsförfarandet endast två residensperioder (januari–april och maj–augusti), eftersom årets sista residensperiod redan tidigare vikts för samarbete med stiftelsen Pro Artibus. Jämförelsevis

kan konstateras att Open Call året innan, då tre residensperioder utlystes, inbringade totalt 37 ansökningar. Intresset för gästkonstnårsresidenset är med andra ord stort.

Referensgruppen för Ateljé Stundars valde på sitt möte i juni följande sökande till gästkonstnärer för år 2025: **Andrea Wenger** (Schweiz), **Denise Sanchez Vaccarello** (Spanien) och, i samarbete med Pro Artibus, **Ruben Risholm** (Sverige).

►► **LÄS MERA:** www.kulturosterbotten.fi/ateljestundars

Litteratursatsningar: bokmessa och festival

KulturÖsterbotten deltog aktivt i Österbottens bokmessa sista veckoslutet i april i Vasa. Antalet besökare uppgick till inemot tusen personer. Bokmässan ordnades av ett stort aktörsnätverk med hybridförlaget Boklund i spetsen. I nätverket medverkade bland annat Svensk-Österbottniska samfundet och Åbo Akademi.

Hösten 2024 medverkade KulturÖsterbotten med programinslag på litteraturfestivalen Vasa LittFest. Programmodulerna behandlade barn- och ungdomslitteratur samt barns och ungas läsande:

Festivalpubliken bjöds på ett seminarium om barnlitteratur som stöd i hanteringen av livssmärta, med professor **Mirjam Kalland** som huvudtalare. Seminariet åhördes av 28 personer i Vasa stadsbibliotek. Tillställningen strömmades, och inspelningen åsågs över tvåhundra gånger.

KulturÖsterbotten medverkade även med en paneldiskussion om kvinnligt ledarskap i litteraturen – förebilder och inspiration, med författarna **Rosanna Fellman**, **Ellen Strömberg** och **Karin Erlandsson**. Dramasalen på Vasa stadsbibliotek var då näst intill fullsatt med 65–70 personer på plats. Strömningen åsågs av cirka 150 personer.

För barn och barnfamiljer ordnades en tvåspråkig ordkonstverkstad på Vasa stadsbibliotek. Verkstaden leddes av **Karin Erlandsson** (svenska) och **Elena Lehdontie** (finska). Totalt 20 barn deltog. Som en del av festivalen fick lågstadieelever vid Vikinga skola och Länsimetsän koulu i Vasa delta i varsin skrivverkstad med **Ellen Strömberg** (svenska) och **Päivi Siljamäki** (finska) som ledare. I Vikinga skola deltog över 60 elever i verkstaden, i Länsimetsän koulu ca 20.

►► **LÄS MERA:** www.kulturosterbotten.fi/litteratursatsningar

Tack till finansiärerna!

KulturÖsterbotten vill rikta ett varmt tack för understöd och bidrag till följande finansiärer:

- Svenska kulturfonden
- Konstsamfundet
- Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne
- Svensk-Österbottiska samfundet
- Suomen kulttuurirahasto
- Svenska Odlingens Befrämjare
- Harry Schaumans stiftelse
- Museiverket
- Svenska Österbottens kulturfond
- Thuringis stiftelse
- Gesellius minnesfond
- Hedmans stiftelse
- Stiftelsen Kulturfonden för Gamlakarlebynejden
- Leader-programmet
- Interreg Aurora-programmet med flera.

Dessa finansiärer har genom sina understöd och bidrag gjort det möjligt för KulturÖsterbotten att bedriva kreativ verksamhet på bred basis.

